

BESEDA UREDNIKA

S to številko tudi revija vstopa v »navadno leto 2018«, ki ga ne obeležuje več velika obletnica reformacije, ki je posebej izzivala k iskanju odgovorov na vprašanje, kaj vse je verska reformacija pred 500 leti prispevala v versko, kulturno, civilizacijsko zgodovino krščanske Evrope, na kaj vse je vplivala in česa vsega izraz/odraz je bila. Z navadnim letom so spet v ospredju vprašanja, kaj in kako je s (protestantskim) krščanstvom v sodobnem svetu, v sodobnem (post)modernem in globaliziranem svetu, v svetu modernizacijskih in globalizacijskih procesov in njihovih nosilcev na eni ter različnih tradicionalnih in lokalnih (tudi verskih) »identitet« in njihovih nosilcev na drugi strani. Natančneje vprašano: kako je v tem in takem svetu z glasom krščanskega sporočila in slišnostjo tega glasu, kako je s podobo – videnjem te podobe – cerkve kot njegovega glasnika. To vprašanje je posebej ključno prav za protestantsko krščanstvo in protestantske cerkve (ali: na to vprašanje lahko daje najboljši odgovor prav vpogled v sodobno protestantsko krščanstvo). Katoliška cerkev se s svojim »bogastvom« temu vprašanju v večji meri kot protestantske lahko izogiba. Ko pravim »bogastvo«, ne mislim samo in v prvi vrsti na njeno materialno/denarno bogastvo, ampak na (pre)obilje njenih »duhovnih«, dobredelnih, vzgojnih, magično-religioznih, folklornih, »identitetnih«, odkrito in prikrito političnih, odkrito ali prikrito ekonomskih ustanov in dejavnosti (obe vrsti/pojmovanji bogastva sta seveda v medsebojni zvezi, druga drugo omogočata in pogojujeta). Taka cerkev je sicer ranljivejša, ker je bolj »izpostavljena«, toda

po drugi strani je zaradi vsestranskosti svojega bogastva toliko odpornejša. Kaj zato, če je na primer v neki deželi zaradi ekonomskih zablod diskreditiran in celo odstavljen celoten cerkveni vrh, ali če v neki drugi zaradi spolnih škandalov odstopi celotno škofovsko vodstvo – iskalcev in častilcev lokalne »Marije pomagaj« to ne prizadene; kaj zato, če se ne išče Boga – družinska, lokalna, nacionalna cerkvena praznovanja s svojimi simboli in ceremoniali so nekaj tako lepega, povezujočega, »našega« ...

Vse to velja tudi za protestantske cerkve, ki/ kolikor sledijo vzoru »polnosti« in bogastva katoliške. Do neke mere mu zaradi preživetja celo morajo slediti, toda praviloma vendarle v manjši meri – in prav zato so njihove vidnost, slišnost in sprejetost (ali odklonjenost) v večji meri odvisne od iskanja, slišanja, dojemanja in sprejemanja krščanskega označila samega (»pravega spoznanja Boga po Jezusu Kristusu«). V Katoliški cerkvi in v njenem bogastvu je to vprašanje tako rekoč le eno od vprašanj, lahko je odrinjeno ali prekrito z drugimi, lahko je zavito in »zapakirano« v najrazličnejše privlačnejše ovoje. V svetu, kakršen je (vedno bil in bo !?), lahko tudi to pomaga, da se krščansko sporočilo vsaj besedno in simbolno ohranja ter prenaša (kakor koli se ga tako tudi neizogibno odrija in deformira).

V posodobljenem jeziku izdana Dalmatinova *Biblija (Nova zaveza)* je bila v jubilejnem letu izjemen dosežek Trubarjevega foruma in njegovih sodelavcev. *Sveto pismo Nove zaveze* je tako prišlo tudi v hiše in roke, v katere sicer ne bi prišlo. Prišlo je, ker je bilo sprejeto kot *Dalmatinova Biblija*, kot slovenski kulturni dosežek, kot zgodovinski dokument nastajanja slovenske kulture in samozavesti. Z vidika verujočega je mogoče reči, da so taki zunanji pogoji omogočili, da je prišlo *Sveto pismo* v hiše in roke; da pa bo prišlo tudi »pred oči« in preko njih do »srca« in od tam v človekovo življenje in delovanje, pa je stvar Božje milosti in »Duha, ki veje kjer hoče«. Z vidika raziskovalca – ki je vidik naše revije – pa se je vedno mogoče (in potrebno) vpraševati in raziskovati tudi naprej: kje so še drugi pogoji, da bo (in kako bo) novozavezno sporočilo sprejeto in dojet, s katerimi drugimi sodobnimi vzgledi, idejami in spoznanji se bo srečalo (v glavi, v zavesti in ravnanju ljudi), se z njimi

povezalo ali spopadlo, bilo od njih podprto ali zavrto, dobilo tako ali drugačno barvo ali postalo brezbarvno ... Seveda se oba vidika – verski in raziskovalski – ne izključujeta, nasprotno, drug drugega izzivata, le hkrati se ne moreta in ne smeta uporabljati ...

Naj bo to kratko razmišljanje uvod v številko, ki začena *Razprave, študije* z referatom Marka Kerševana s simpozija ob 500-letnici reformacije na univerzi v Mariboru novembra 2017, ki obravnava ne vedno na prvi pogled vidne relacije med nekaterimi vidiki temeljnega reformatorskega spoznanja in poudarka o človekovem opravičenju ter odrešenju »samo po milosti« in nekaterimi značilnostmi moderne mentalitete ter vprašanje aktualnosti teh relacij danes. Z istega simpozija objavljamo še razpravo Jonatana Vinklerja, ki/ker govori o metodoloških vidikih zgodovinskega raziskovanja in predstavljanja osebnosti (kot je bil Luther). Oba prispevka dobro nakažeta širino in tematsko raznovrstnost simpozija v Mariboru in hkrati različne vidike aktualnega pomena raziskovanja reformatorske dediščine. Milena Mileva Blažič raziskuje verske motive in protestantske vrednote v svetovno znanih Grimmovih pravljicah. Avtoričina raziskava je bila predstavljena tudi na Študijskih večerih Slovenskega protestantskega društva. V rubriki objavljamo tudi prevod starejše in pri nas težje dostopne razprave Petra Kuzmiča o cerkvi in Božjem kraljestvu. Ker gre za daljši članek, pričujoča številka prinaša njegovo prvo polovico, jesenska pa drugo. Velja spomniti: mednarodni počastitveni zbornik, *Festschrift*, ob avtorjevi 65-letnici (2011) je izšel z naslovom *Najprej Božje kraljestvo*.

V rubriki *Študijski večeri* objavljamo iz raznovrstnega repertoarja predavanj v minuli sezoni tri: predavanje Borisa Simončiča o budizmu, ki je služilo kot uvod v razpravo o razlikah in podobnostih med budizmom in krščanstvom ter še posebej njunimi notranjimi različicami; predavanje Petra Kovačiča Peršina, ki je pokazalo na vztrajanje katoliških stereotipov pri obravnavanju reformacije v Benedikovi knjigi *Krščanstvo na Slovenskem v luči virov*, ter predavanje Vinka Ošlaka o razlogih (in odmevih) že omenjene izdaje posodobljenega besedila Dalmatinovega prevoda *Novega testameta* iz leta 1584.